

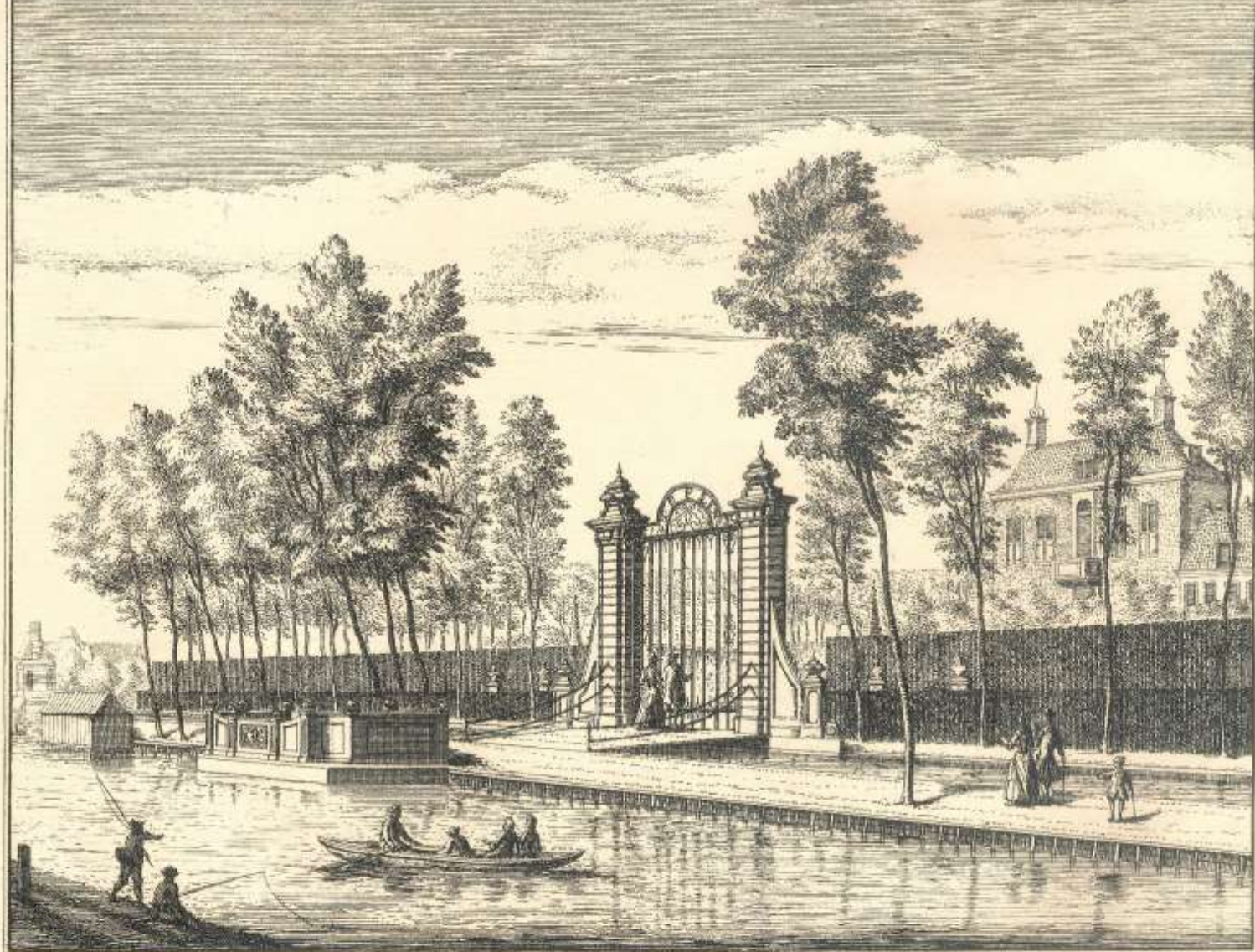
SOELEN,

BERYMT

DOOR

CLAAS BRUIN.

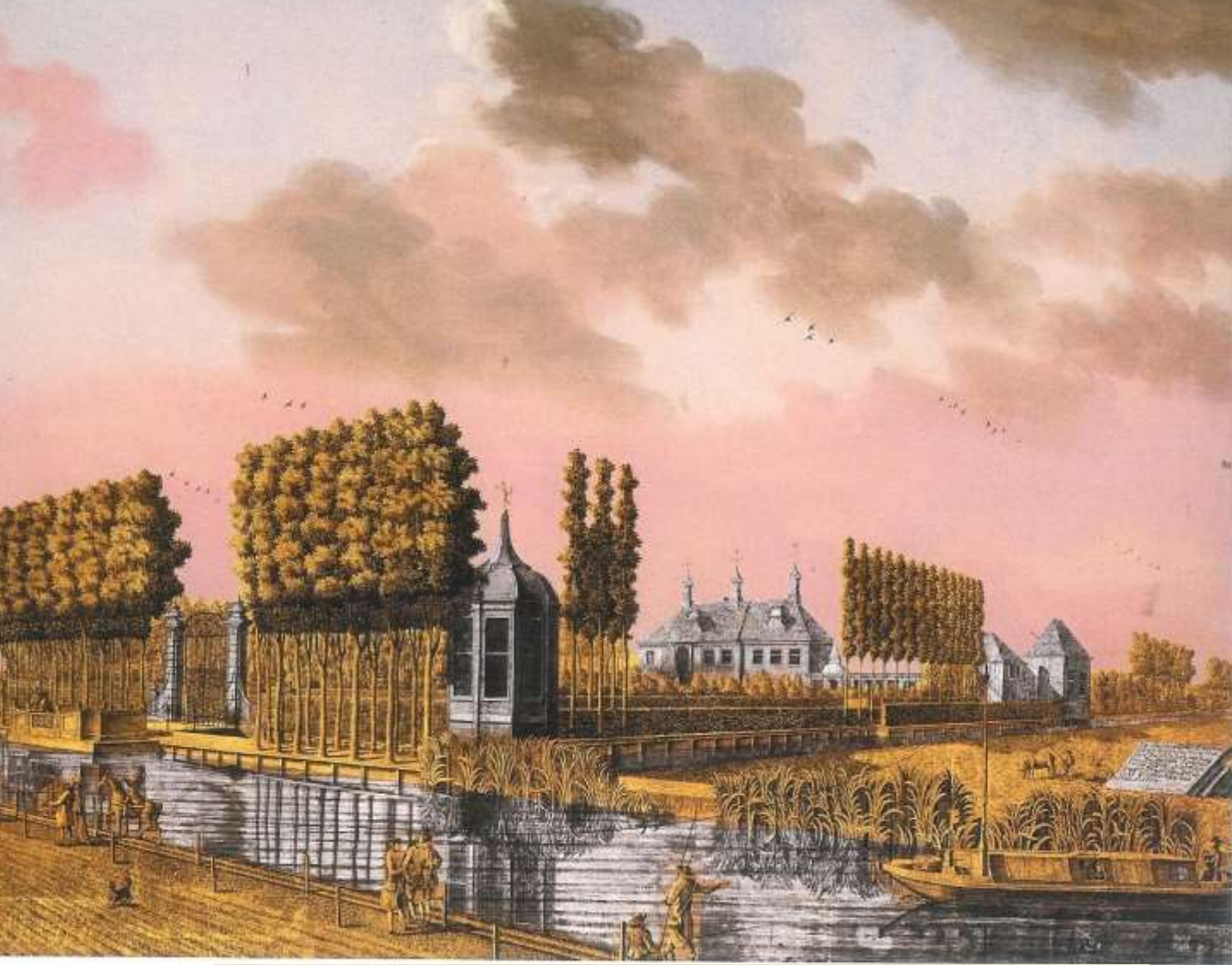

De Hofstede Soelen; toebehorende de
HEEREN NOORDBON.

Jardin de Plaisance Soelen, appartenant
aux SIEURS NOORDBON.

SOELDIGT

O P

SOELEN.

't **Z**y Somers warm, 't zy 's Winters koel,
Het is op SOELEN altyd foel ;
Den Herfit schaft wyn om te verpoozen ,
De lieve Lente strooit 'er roozen ,
Men leeft 'er buiten stads gewoel ,
Het is op SOELEN altydt foel.

J. GOEREE.

DE
LUSTPLAATS
SOELEN,
IN DICHTMAAT UITGEBREID
DOOR
CLAAS BRUIN,
MET
HISTORISCHE AANTEKENINGEN,
AANMERKINGEN
EN
PRINTVERBEELDINGEN.

TE AMSTELDAM,
By MARTEN SCHAGEN, Boekverkooper, op den Nieu-
wendyk, op den hoek van de Mandemakers steeg 1723.

C L A A S B R U I N S

DICHTKUNSTIGE UITBREIDING

O V E R D E

L U S T P L A A T S

Z O E L E N .

Dus vind de schrand're BRUIN weêr stof
 Voor zyne pen, om ons den lof
 Van ZOELLEN te doen hooren.
 Dat loofryk Land-gestigt, dat ieder kan bekooren.

Terwyl hy tot des Scheppers roem
 Uit ieder zaak, 't zy kruid of bloem,
 Weet leering by te brengen;
 Dus treft hy 't hoogste wit, die 't nut met zoet kan mengen.

Met welk' een' aangenaamen zwier
 Van eed'le dicht-kunst gaat hy hier
 Langs ZOELENS groene paden!
 Wie kan zich aan het zoet diêr poëzy verzaden?

Zie, hoe hier 's Landheers kloeke geeft
 Dien dierb'ren letterschat op 't meest
 Verheerlykt met de stralen, (len.
 Waar meê de alôudheid-kunde op 't luisterrykft kan praa-

Wie word'er immer leesens zat
 In zulk een' uitgekipten schat?
 Wie blyft aan deeze zangen,
 Zo aangenaam van stof, niet in verwond'ring hangen?

ô ZOELLEN! zing met my ten pryz'
 Des Dichters, die op zulk een' wyz',
 Ten heemel heeft verheeven
 Den onverwelkb'ren lof van uw' verwelkb're dreeven.

ô ZOELLEN! blyf noch lang in stand,
 Zo vind Heer BEUDEKER, op 't land,
 Van 't koopgewoel ontslagen,
 Naar 's Dichters wensich, by U zyn rust en welbehagen.

ABRAHAM DE HAAN
 DE JONGE.

D E

L U S T P L A A T S

S O E L E N .

Het lust me in schaduw van doorluchte Veldpoëeten, *Inleiding.*
 Die zich met wakk're vlyt tot roem der hoeven kweeten,
 Hun spoor te volgen, en uit myn geringe stof
 Iets af te maalen naar myn magt tot SOELENS lof.
 Doch vind m'in 't tafereel veel kunsteloze strecken,
 De heuschheid van zyn' heer bedekt ligt die gebreeken;
 En met dat schild voorzien, tart ik de vittery
 Met all' haar wind van waan als lettertiranny.
 Maar eer myn Zangster zich zal tot het werk begeeven,
 Moet eerst de aloudheid van de hoeven zyn beschreven,
 En waar toe aangelegd; dan hunne nuttigheid
 Geschikt naar tyd en plaats, wat breeder uitgebreid;
 En eindelyk 't gebruik en misbruik van die gaave,
 Van God geschonken als een aangenaame have,
 Waar in de geest, door storm van huiszorg afgemat,
 Zich meer vermaakt, dan ooit een vrek met all' zyn' schat.
 Toen de Oppermogenschap den mensch boetsfeerde uit *Aloud-*
 En hem met zyne rib, zyn hoogste wellust, paarde, (aarde, *heid der*
 Gaf zyne goedheid hem een (a) hoeve, ryk van vrucht, *Lustbo-*
 En Eden lag den grond van eene teed're zucht *ven.*
 Tot een verlustiging ons allen aangebooren.
 Niets kan Natuur meer dan een ruime lucht bekooren,

LUSTPLAATS SOELEN ONTDEKT!

WANDELING DOOR DE SCHOOLTUINEN

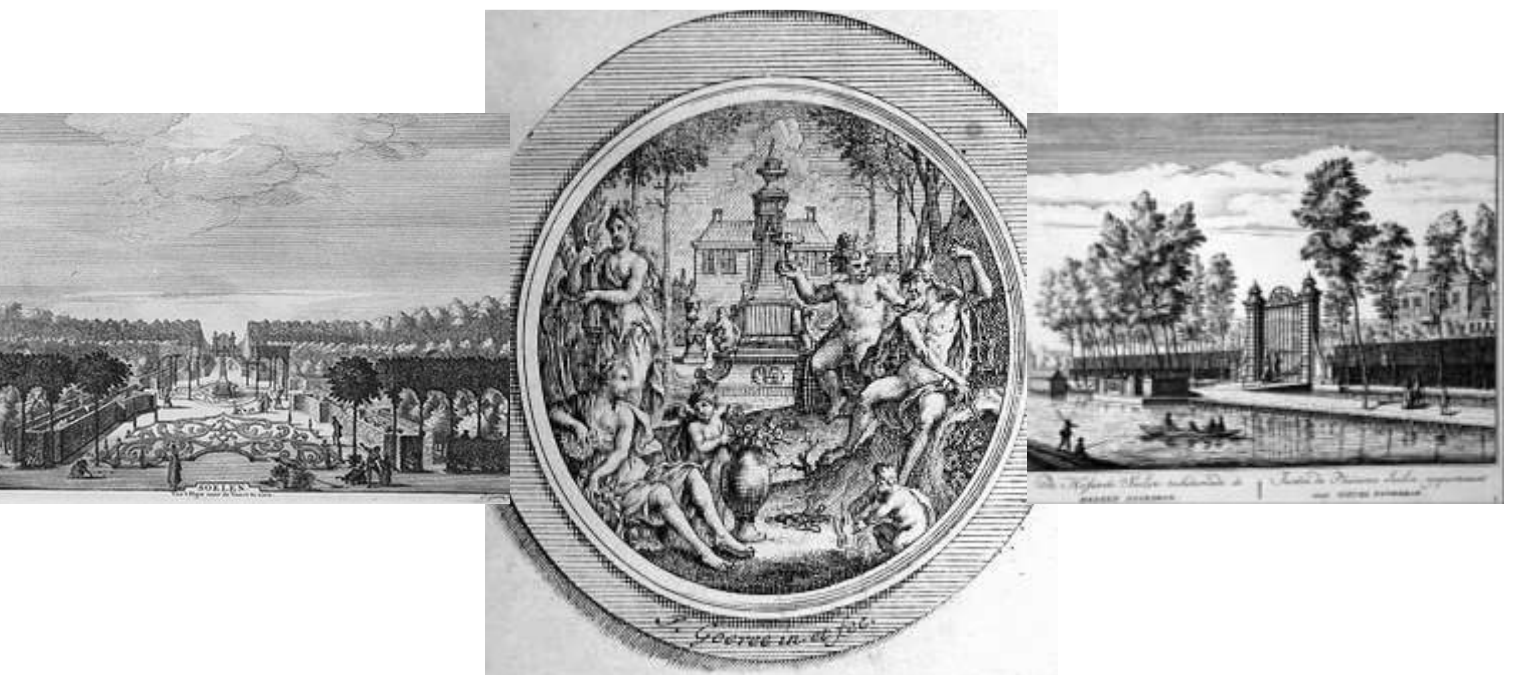
NAAR DE SPOREN VAN SOELEN

Start bij de poel van Nemoland Westerpark

De bezoekers van de Schooltuinen en Nemoland hebben een primeur.

We gaan de Lustplaats Soelen ontdekken! met een wandeling en voordrachten. Nemoland brengt de lustplaats Soelen van Christoffel Beudeker (1676-1756) weer tot leven. Deze lustplaats lag op het terrein van de Schooltuinen en Tuinpark Nut en Genoegen.

We hebben een boek gevonden uit 1723 met een lofdicht op Soelen door Claes Bruin, en we presenteren Soelen en het lofdicht op de juiste locatie...

LUSTHOF SOELEN ONTDEKT!

Nemoland Polen heeft de afgelopen jaren het verhaal over lusthof Soelen en het tragische leven van haar bewoner Christoffel Beudeker (1676-1756) weer tot leven gebracht, met een combinatie van wandelen en theater. Soelen lag in de zuidwestelijke hoek van Nut&Genoegen, naast de Schooltuinen en grenzend aan het Nemocentrum.

Nemo heeft een boek uit 1723 gevonden met een lofdicht op Soelen door Claes Bruin waarin hij veel gegevens over natuur en landschap verwerkte. Beudeker verzorgde in de voetnoten uitgebreide achtergrondinformatie. Alle herinneringen aan Soelen zijn vrijwel verdwenen, en alleen voor ingewijden nog zichtbaar. Gelukkig zijn er nog kaarten bewaard gebleven van de tuinaanleg.

Lustplaats Soelen was een fraaie hofstede met een groot woonhuis een Franse tuin aan de voorkant en moestuinen met een poel aan de achterkant. Er zijn geen sporen meer over van de lustplaats, behalve de slootpatronen. Bewoner was o.a. Christoffel Beudeker, "Suikerbakker over de Noordermarkt", die zijn bedrijf had aan het begin van de Prinsengracht, dus vlakbij de Noordermarkt. Hij was een amateur historicus, verzamelaar van penningen en prenten. Hij voer met zijn sloep over de Haarlemmervaart van Soelen naar zijn werk. Je kon er alleen per boot komen.

Nemoland verbindt het verhaal van Soelen met andere mythen en legenden uit de buurt, zodat via het Soelenverhaal ook het verhaal verteld kan worden over de oorsprong van het veenlandschap en de ontwikkeling tot het huidige tuinpark en de schooltuinen. Daarbij wordt vooral de tegenstelling zichtbaar tussen de wilde/woeste natuur en de aangelegde lusthof/parknatuur. Dat contrast wil Nemo in theatervorm presenteren, tijdens de wandeling van Soelen naar de wilde natuurtuin en de poel van Nemo. Maar ook in het tuinpark en de schooltuinen wordt het contrast tussen 'gecultiveerde' natuur en 'natuurlijke' natuur opgenomen in de wandeling.

Ook in de toekomst wil Nemo weer wandelingen en optredens organiseren in en rond het tuinpark en de schooltuinen, en zoekt hiervoor samenwerking met de tuinders van het tuinpark en de medewerkers van de schooltuinen. Het Soelenproject is uitstekend geschikt om de buurt meer te betrekken bij het tuinpark.

CHRISTOFFEL BEUDEKER 1675-1756

Christoffel Beudeker (Amsterdam, rond 1 mei 1676 - 1756?) was een Amsterdams koopman, letterkundige, kunstverzamelaar en mecenas, bekend van de Beudeker-collectie. Beudeker begon zijn carrière als suikerbakker, maar raakte als snel in goeden doen. Beudeker bezat een buitenplaats genaamd de Lustplaats Soelen, die aan de Haarlemmertrekvaart lag, die hij overigens weer verkocht, waarschijnlijk omdat een van zijn zoontjes daar verdronken is. Hij gaf zich over aan uitgebreid verzamelen, tot zijn collectie behoorden onder meer prenten, schelpen en mineralen en mineralen, daarnaast had hij ook een veelgeroemde penningcollectie, en een verzameling kaarten en atlassen. Zijn 'Atlas' bestond uit 27 delen van 100 tot 150 bladen en was gewijd aan de noordelijke en zuidelijke Nederlanden; van de in 1788 en 1855 geveilde collectie kwamen 24 van de 27 delen terecht in de British Library. De Beudekerbrug over de Leidsegracht is naar hem vernoemd.

Beudeker (Christoffel), gedoopt. in de Luthersche kerk te Amst. 1 Mei 1676, was er koopman, letterkundige en teekenaar en bekend verzamelaar van prenten, penningen, schelpen en mineralen. Van Loon vermeldt hem in de opdracht van het 4. dl. zijner Penningkunde; zijn beroemde Atlas werd het eerst in 1778, daarna in 1855 geveild en diens inhoud toen verspreid. Ten behoeve der 'Kerken, toegedaan de onveranderlijke Augsb. geloofsbelijdenis,' schreef hij: De CL Psalmen Davids op nieuw in 't Nederd. berijmt; Benevens een getal van 198 Lofz. en Geestel. Liederen uit versch. Hoogd. Gezangb. vertaalt en berymt, Amst. 1739, 3e dr. 1769; De sprekende kunstkamer, vertoonende het regte gebruik der boeken, konsten en natuurk. wetensch. in zedige gedachten voorgesteld, gedr. voor den auteur, Amst. 1748. Toen Claas Bruin, z.a., de Lustplaats Soelen bezong, die aan de Haarl. trekvaart lag en het zomerverblijf van Beudeker was, bezorgde deze de oudheid- en geschiedkundige aantekeningen daarop.

Zaterdag 24 september 13-17u
Overbrakerpad 2 (naast de Kinderboerderij)

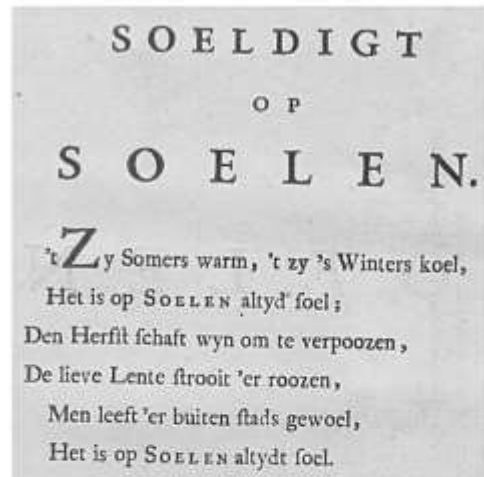
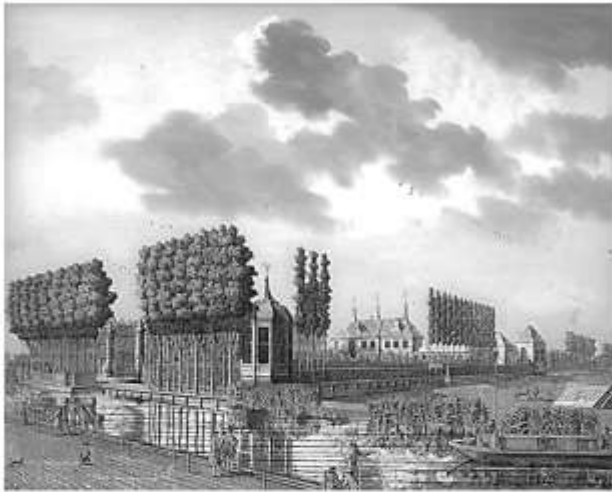
SOELEN FESTIVAL OPEN DAG NEMOLAND WESTERPARK

- * Ontvangst op Lusthof Soelen
- * Oogstfeest & proeverij buurtmoestuin Soelen
- * Vrije wandeling natuurpaden Soelen
- * 13u Rondleiding buurtmoestuin, bostuin en ijsvogelwand
- * 14u Première van de film 'Soelen, lusthof en modderpoel';
met inleiding door de makers van de film
- * 15u Soelen theaterwandeling met Beudeker en Claas Bruin
- * 16u Capoeira: Haryano (dans) en Lamin  (percussie)

SOELEN; LUSTHOF EN MODDERPOEL

Nemoland Westerpark organiseert voor de eerste keer het Soelen Festival. Het dramatische verhaal over Soelen en de eigenaar Christoffel Beudeker wordt uitgebeeld door een film over Soelen, een docudrama door Filmcollectief Jaar & Dag, en een theaterwandeling door het Nemo theatercollectief.

SCHONE SCHIJN EN ZWARTE SUIKER AAN DE HAARLEMMERVAART

Langs de Haarlemmertrekvaart, dichtbij Nemoland Westerpark, ter hoogte van de schooltuinen en tuinpark Nut en Genoegen, stond in de achttiende eeuw een groot buitenhuis met een uitgestrekte tuin: de lusthof Soelen, van ca. 1715 tot 1724 eigendom van Christoffel Beudeker (1676-1756) zoon van een Duitse suikerbakkersknecht uit Una (West Falen). Na een tragisch ongeval van zijn enige zoon Jantje verkocht hij Soelen. De aanleg in 1839 van de spoorlijn naar Haarlem betekende het einde voor Soelen.

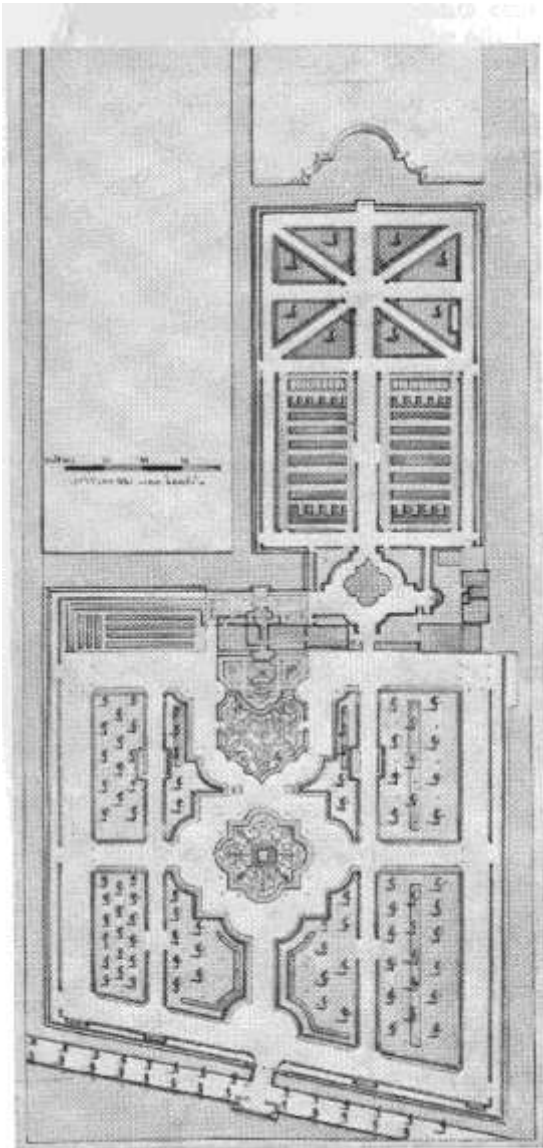
De migrantenzoon Christoffel is puissant rijk geworden als suikerbakker, eerst in de Warmoesstraat als knecht en later op de Noordermarkt als eigenaar. Hij woonde op de Herengracht en was als kunstliefhebber een groot verzamelaar van prenten, kaarten, atlassen en boeken

De boekhouder van Beudeker, Claas Bruin, schreef een prachtig lofdicht over de lusthof, met uitgebreide historische aantekeningen van Beudeker. Tegenwoordig is er weinig meer te zien van Soelen.

Slechts de slotenpatronen herinneren nog aan de rijke geschiedenis van deze plek. Nemo heeft het lofdicht van Claas Bruin en oude prenten bij een antiquariaat kunnen aanschaffen en organiseert een historisch programma rond Soelen met film en theater. De film wil de historie van deze bijzondere plek en het verhaal over Beudeker en de 'zwarte' suikerindustrie meer bekendheid in de buurt geven.

De grondstof voor de rijke Amsterdamse suikerindustrie kwam vanaf eind 17e eeuw van de slavenplantages in Suriname, waar onder onmenselijke omstandigheden suikerriet werd geogst en verwerkt. De rijkdom van de suikerbakkers en veel andere Amsterdamse kooplieden ging dus ten koste van Afrikaanse slaven via ingenieuze handelsroutes: 1. Naar de Afrikaanse kust met waardevolle goederen om slaven te kopen. 2. Van Afrika naar Suriname en de Antillen met schepen vol slaven. 3. Terug naar Nederland met o.a. de verwerkte suikerriet. Amsterdam als 1/3 mede-eigenaar van Suriname profiteerde het meest van de slavernij.

Plattegrond van Soelen, gemaakt door Schijnvoet, de ontwerper van de tuinen. Haarlemmervaart onderaan.